

дій і нестабільності. Система освіти в КНЕУ, у такому випадку виконує функцію соціалізації в найбільш значущих сферах життя суспільства, включаючи професійну, сімейно-побутову, громадянську та інші. Студентоцентризм, завдяки діяльності професорсько-викладацького складу, виступає як засвоєння минулого досвіду українського соціуму, його культури, в тому числі і професійної, а також сприяє формуванню у майбутніх фахівців соціально-значимих якостей особистості, що дозволять успішно здійснювати свою життєдіяльність і саморозвиток вітчизняному суспільстві.

Відповідно до цього, одним із головних завдань університетської освіти є підготовка студентів до життя в українському суспільстві, до ефективної професійної діяльності, орієнтованої на розвиток нашого соціуму. Тому якість освіти в КНЕУ слід визначати не тільки рівнем професійної підготовки, а оптимальною відповідністю випускників вимогам суспільства, професійного співтовариства і потребам самої особистості.

*Рухлік В.А., к.політ.н.,
доцент кафедри політології*

МІСЦЕ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТРОЛІ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Розвиток органів студентського самоврядування у ВНЗ може бути одним із показників значущості тих змін, які відбулися в країні за останнє десятиліття. Нинішній студенти беруть доволі активну участь у забезпеченні якості вищої освіти та управлінні вищими навчальними закладами, яке здійснюється, зокрема, через органи студентського самоврядування. Така колективна, солідарна участь розглядається керівництвом навчальних закладів і функціонерами системи освіти не просто як додаткова гарантія адекватності освітніх послуг вимогам їх студентів і роботодавців, а й як суттєвий чинник соціалізації молоді, зростання її політичної та правової культури й суспільної активності, який дозволяє студентам на практиці ознайомитися з функціонуванням навчального закладу (через участь у підготовці та прийнятті певних рішень у межах ВНЗ) і системою представницької демократії (на прикладі виборних органів студентського самоврядування).

На жаль, в Україні функціонування інституцій студентського самоврядування досить мало-ефективне, причому як для вирішення власне студентських проблем, так і з точки зору оптимізації навчального процесу. Однією з найсуттєвіших перешкод залишається майже повна залежність студентських самоврядних інституцій (студентського самоврядування, профспілок, професійних і громадських товариств, університетських ЗМІ тощо) від адміністрації ВНЗ.

З огляду на необхідність забезпечення поступального розвитку вищої освіти в Україні, проблема слабкості інституту студентського самоврядування потребує оперативного вирішення. Тим більше, що студентське самоврядування визнане одним із пріоритетів для України у сфері управління університетами в рамках освітньої програми ЄС «TEMPUS». На актуальності розвитку студентського самоврядування як важливого фактора в системі вищої освіти послідовно наголошується і в інших документах міжнародного рівня, зокрема, в комюніке Всесвітньої конференції з вищої освіти «Нова динаміка вищої освіти і науки для соціальної зміни і розвитку» (ЮНЕСКО, Париж, 5–8 липня 2009 р.), де прямо йдеться про «забезпечення активної участі студентів в академічному житті, зі свободою висловлювання і правом організації».

Досвід зарубіжних країн вказує на необхідність єдності у методологічному підході до визначення рівнів студентського самоврядування. Крім того, досвід Польщі показує сумнівність потреби в існуванні студентського самоврядування на рівні академічної групи, тому що академічних груп із постійним складом, за деяким винятком, там просто не існує, оскільки студенти значну частину предметів обирають за власним бажанням і через це постійно переходять до інших груп.

Експерти відзначають цілу низку типових порушень норм законодавства про студентське самоврядування: відрахування, поновлення, переведення студентів з контракту на бюджет чи навпаки, поселення на виселення з гуртожитку без згоди органу студентського самоврядування; призначення посадових осіб, відповідальних за роботу зі студентами, без участі студентських представників. У цьому контексті очевидною є необхідність у забезпеченні належного контролю з боку Міністерства освіти і науки України за діяльністю ВНЗ у частині забезпечення прав студентського самоврядування з притягненням до юридичної відповідальності осіб, винних у порушеннях вимог законодавства у цій сфері. Також, проблемою залишається пасивність, інертність, індиферентність студентської спільноти у ставленні до багатьох актуальних проблем студентського самоврядування.

Зарубіжний досвід переконливо доводить: ефективне функціонування студентського самоврядування як організаційної структури справляє суттєвий позитивний вплив не тільки на якість освітніх послуг і управління вищим навчальним закладом, а й має організаційно-педагогічний ефект, коли студенти у реальному партнерстві з адміністрацією ВНЗ у межах прав, наданих їм законом, значною мірою несуть і солідарну відповідальність за те, що відбувається в навчальному закладі. Таким чином, студентське самоврядування сприяє прямій зацікавленості студентів у високій якості освітніх послуг, зростанні рейтингу та авторитету ВНЗ, а отже, позитивно впливає на академічну успішність та оптимізацію навчального процесу у вищій школі в цілому.

З огляду на вказане, можна стверджувати, що від того, наскільки буде усвідомлена необхідність в ефективній системі студентського самоврядування в Україні, значною мірою залежить успішність подальшої інтеграції нашої держави до європейського та світового освітньо-наукового простору.

Переваги від функціонування ефективної системи студентського самоврядування виходять за межі системи освіти, сприяючи не тільки оптимізації навчального процесу у вищій школі, а й соціалізації молоді, виробленню у неї комунікативних, управлінських навичок, розвитку політичної культури молодого покоління. В цьому контексті студентське самоврядування можна розглядати як передумову для розвитку громадянського суспільства та парламентських демократичних традицій.

Потрібно зазначити, що неможливо забезпечити розвиток студентського самоврядування за допомогою одних лише адміністративних методів. Адже будь-яке самоврядування за своєю природою є проявом власної ініціативи індивіда або групи індивідів. Тому завдання держави в цій царині зводиться до забезпечення належних умов для реалізації зазначених ініціатив. У той же час, керуючись юридичним постулатом про те, що законом мають врегульовуватися лише найважливіші суспільні відносини, ухвалення окремого закону щодо студентського самоврядування видається недоцільним.

*Сапожникова О.М., старший викладач
кафедри німецької мови факультету МЕІМ*

ІНТЕРАКТИВНИЙ ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Модернізація вищої освіти визначила необхідність істотної зміни ряду традиційних підходів до системи управління навчальним процесом, ефективність якого певною мірою залежить від інтенсивності зворотних зв'язків між викладачами і студентами, характеру й обґрунтування коригуючих впливів контролю на студентів.

Інтерактивний зворотний зв'язок є необхідним елементом управління процесом засвоєння навчального матеріалу та отримання очікуваного результату, оскільки надає інформацію про хід пізнавальної діяльності, сприяє своєчасному введенню поправок, які надають педагогічній взаємодії необхідної гнучкості та оптимізують навчальний процес.

З метою залучення студентів до управління процесом навчання викладачі іноземної мови вдало використовують метод делегування, який знаходить відображення у самоперевірках, взаємо-рецензуваннях, взаємоперевірках. Перед використанням цих прийомів доцільно спільно зі студентами розробити та узгодити критерії оцінювання, форму рецензування тощо. В процесі структурованого обговорення важливо надати студентам можливість прокоментувати роботу один одного, враховуючи такі критерії, як послідовність викладення матеріалу, розуміння суті проблеми, формулювання ідей, структура, доступність подання матеріалу, вдале використання комп'ютерної підтримки, контакт з аудиторією, жива подача матеріалу.

На заняттях з іноземної мови свою результативність довели такі форми неформального зворотного зв'язку, як «бесіда за столом» та обговорення «на льоту», коли викладач підходить до столу студента та протягом кількох хвилин обговорює його поточну діяльність, відповідає на його запитання, коментує досягнення. Дієвими є також письмові рецензії у вигляді відгуків на записи студентів у конспектах і коментарів на перевірочні роботи, де звертається увага на аспекти, що вимагають доопрацювання.

Встановлюючи зворотний зв'язок, викладач повинен враховувати індивідуальні особливості студентів, ступінь впливу оцінювання на самооцінку студентів, віру в свої сили. Інтерактивний зворотний зв'язок має на меті ліквідувати залежність від оцінок, яка має місце у багатьох студентів, та перенести їх увагу на зміст своїх освітніх результатів. Студент при цьому має бути об'єктивно проінформований викладачем про зміст і форми контрольних заходів, критерії оці-